

Formulier ten behoeve van het indienen van schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 37 van het Reglement van Orde Verenigde Vergadering Delfland

Vragen over maaibeleid & vissterfte in Delfland

Inleiding

Er zijn in 2019 herhaaldelijk berichten verschenen zowel in de papieren media als op social media over vissterfte als gevolg van het beheer- en onderhoud van watergangen. Vissterfte roept veel onbegrip en boosheid op bij de inwoners van Delfland. De inwoners houden Delfland (moreel) verantwoordelijk - ook als de watergang wordt beheerd door de gemeente.

In de VV resp. VV-commissies is door de jaren heen al herhaaldelijk gesproken over maaibeleid & vissterfte, met breed gesteunde moties van de AWP in 2014 en van WN in 2017. Ook andere politieke partijen hebben het onderwerp vissterfte meermalen aan de orde gesteld.

Na de zomer is in de nieuwe commissie Waterkwaliteit & Waterkwantiteit gesproken over vissterfte in Delfgauw. Toch waren er recent opnieuw incidenten met vissterfte in Delft (Tanthof Oost en West) en in Pijnacker (zie bijgaande foto's).

Schriftelijke vragen en antwoorden

1. Is het College op de hoogte van de recente vissterfte in Tanthof en Pijnacker? Kan het College bevestigen dat de gemelde vissterfte in Tanthof en Pijnacker is veroorzaakt door de inzet van de maaiboot? Zo niet, welke andere verklaring heeft het College voor deze vissterfte?
Ja, het college is op de hoogte van de recente vissterfte in Delft (Tanthof) en Pijnacker. In beide gevallen was er inderdaad sprake van vissterfte veroorzaakt door inzet van een maaiboot.
2. Is het correct dat de inzet van de maaiboot tot vissterfte leidt als de sloot onvoldoende diep is? Was dit in Tanthof en Pijnacker het geval? Zo ja, waren de sloten op voldoende of op onvoldoende diepte, en hoe wordt daar door Delfland op toegezien? Is er specifiek beleid op het inzetten van maaiboten in relatie tot de diepte van de sloot? Zo niet, ziet het college in de gemelde klachten over vissterfte aanleiding om specifiek beleid te formuleren voor de inzet van maaiboten en/of voor het op diepte houden van de sloten?
Ja, wanneer een sloot onvoldoende diep is en er wordt een maaiboot ingezet, kan dit leiden tot zuurstofvermindering doordat de bodem wordt omgewoeld en dus tot vissterfte.

In de Legger zijn de dieptes en onderhoudsplichtige van de watergangen vastgelegd. Bij de primaire watergangen zorgen wij als onderhoudsplichtige er zelf voor dat de watergangen op de juiste diepte zijn en bij secundaire watergangen zien wij erop toe dat andere onderhoudsplichtigen dat doen (schouw). De watergangen in de gemeente Delft (Tanthof) en de gemeente Pijnacker voldoen aan de dieptes aangegeven in de Legger.

Een combinatie van èn een ondiepe watergang (die wel aan de Legger voldoet) èn een maaiboot èn door bladval aanwezige bladeren op de bodem (veelvoorkomend in stedelijk gebied) kan leiden tot zuurstofvermindering en dus vissterfte. De oorzaak van vissterfte is

met name de zuurstofvermindering door het omwoelen van de bodem en in veel mindere mate door contactschade.

Er is geen specifiek beleid voor het inzetten van maaiboten in relatie tot de diepte van de watergang. Voor watergangen waar wij zelf onderhoudsplichtige zijn, stellen wij onderhoudscontracten op. Hierin zijn de ecologische werkprotocollen (zie antwoord 7) en aanvullende bestek eisen, specifiek ter voorkoming van vissterfte, opgenomen. Deze aanvullende bestek eisen betreffen onder andere het voorkomen van omwoeling van de bodem (zuurstofvermindering) maar ook dat er altijd een vluchtroute voor de vissen mogelijk moet zijn (contactschade). Daarmee wordt vissterfte zoveel mogelijk voorkomen. Uiteindelijk bepaalt de aannemer hoe de werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden (zie ook antwoord 5). De slechte bereikbaarheid van de watergangen vanaf aanliggend perceel door bijvoorbeeld bebouwing of brede watergangen/vijverpartijen vragen op veel plekken, met name in het stedelijk gebied, de inzet van een maaiboot.

3. In 2017 is er een motie aangenomen over vissterfte en vervolgens is het maaibeeld van Delfland aangepast. Kan het College bevestigen dat het aangepaste maaibeeld is toegepast in Delft (Tanhof) en in Pijnacker? Zo nee, waarom niet? Zo ja, is er dan ook handhavend opgetreden?

Naar aanleiding van de motie is het ecologisch werkprotocol met betrekking tot vissterfte aangepast. Hiervoor hebben we de samenwerking met de visstand beheercommissie (vbc) gezocht. Dit heeft er bijvoorbeeld toe geleid dat een duiker voorafgaand aan het werk doorgespoten moet worden, dat er altijd vanuit de kopse kant naar het open water toe wordt gewerkt en nooit naar een doorlopend punt, dat maaisel minimaal 48 uur blijft liggen en dat er altijd voorafgaand aan het werk de zuurstof wordt gemeten op basis waarvan besloten wordt om onderhoud te plegen of niet. Het protocol is van toepassing op de werkzaamheden die Delfland uitzet. Gemeenten worden aangemoedigd dit ook toe te passen.

Met betrekking tot de gemeente Pijnacker is er, in opdracht van de gemeente, oeverbegroeiing op het droge deel van het talud gemaaid. Het onderhoud van deze oever is uitgevoerd vanuit een boot in een primaire watergang. Hierbij is vermoedelijk de bodem omgewoeld met een te hoge zuurstofvermindering als gevolg waardoor vissterfte optrad.

In opdracht van Delfland verzorgt de gemeente Delft het onderhoud aan de primaire watergangen. De ecologische werkprotocollen en aanvullende bestek eisen ter voorkoming van vissterfte zijn geïntegreerd in het onderhoudscontract van de gemeente. Bij de constatering van vissterfte bij de Tanhof hebben wij direct het werk stil laten leggen. Toen de omstandigheden (o.a. voldoende zuurstof) het weer toelieten zijn de werkzaamheden hervat.

4. De indruk is ontstaan dat de incidenten met maaibeheer & vissterfte niet afnemen. Delfland maakt dagelijks een overzicht van berichten in de media en Delfland handelt klachten af via het Klant Contact Centrum. Kan het College een overzicht van alle incidenten van vissterfte (door maaiboot of anderszins aan de VV beschikbaar stellen over de afgelopen 3 jaar (2017, 2018 en 2019)? Kan uit een dergelijk overzicht worden afgeleid welke oorzaak de vissterfte per geval heeft gehad, of vissterfte door maaiboten de belangrijkste oorzaak is en of het inderdaad zo is dat incidenten met vissterfte door maaiboten niet afnemen?

Uit onderzoek blijkt dat ca. 2 procent in 2018 en 2019 van de vissterfte meldingen gerelateerd is aan onderhoud. Vissterfte door het maaionderhoud aan de watergangen neemt de laatste jaren af. Dit komt door het aanpassen van de ecologische

werkprotocollen, het aanpassen van de bestek eisen maar ook door veelvuldige overleg/samenwerking met visstand beheercommissie (vbc) en hengelsportverenigingen. Niet alleen in de voorbereiding maar ook tijdens de uitvoering van het maaionderhoud wordt regelmatig advies gevraagd bij de visstand beheercommissie. Daarnaast wordt de werkwijze jaarlijks geëvalueerd met de gemeenten en visstand beheercommissie (vbc) om zo tot een optimaal onderhoud te komen ter voorkoming van vissterfte door maaionderhoud.

De meeste vissterfte ontstaat overigens door virussen/bacteriën in het watersysteem of door ouderdom en niet door de inzet van een maaiboot. In 2018 zijn er 134 meldingen en in 2019 zijn er 119 meldingen m.b.t. vissterfte gemeld bij het Klant Contact Centrum (KCC). Circa 2 procent van de vissterfte meldingen is gerelateerd aan onderhoud. Afgezien van de twee genoemde gevallen in Delft (Tanthof) en Pijnacker kan uit de cijfers van het KCC niet naar voren worden gehaald of dit komt door het toepassen van een maaiboot. NB De meldingen van 2017 zijn door het overgaan op een beter klachtenbeheersysteem in 2018 wat moeilijker uit het systeem te halen, dus we hebben het bij de laatste 2 jaar gehouden.

5. Juridisch ligt het opdrachtgeverschap en daarmee de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het maaien van sloten soms bij gemeenten en soms bij Delfland. Indien Delfland direct opdrachtgever is, onder welke voorwaarden wordt de opdracht aan de aannemer verstrekt voor wat betreft slootdiepte en werkwijze? Wie bepaalt de toe te passen werkwijze van de aannemer (met kraan of met maaiboot)? Kan Delfland een bepaalde werkwijze dwingend voorschrijven? Kan Delfland verkeerde uitvoering ofwel het leveren van een ondermaatse prestatie, een sanctie opleggen aan de aannemer? En zo ja, welke sanctie wordt dan opgelegd aan de aannemer?

De verantwoordelijkheid van het maaionderhoud van de primaire watergangen ligt bij Delfland. Delfland heeft met de gemeenten Den Haag, Delft, Vlaardingen en Schiedam een samenwerkingsovereenkomst afgesloten, waarbij deze gemeenten het totaal (integraal) onderhoud binnen de gemeenten uitvoert. De ecologische werkprotocollen en aanvullende bestek eisen m.b.t. voorkomen van vissterfte zijn als vereiste geïntegreerd in de onderhoudscontracten van de gemeenten.

De werkwijze wordt niet specifiek voorgeschreven aan een aannemer. Dit voorschrijven van werkwijzen is in strijd met de algemene aanbestedingsregels. De aannemer dient keuzevrijheid te hebben in het inzetten van materieel. Dat betekent dat we het resultaat voorschrijven en niet het materieel. Bij het behalen van het resultaat dient de aannemer aan bepaalde eisen te voldoen, zie antwoord 3 met betrekking tot de voorbeelden.

Indien de prestatie ondermaats is en er dus niet voldaan wordt aan de bestek eisen (voorschriften) kan de aannemer in gebreke gesteld worden, met als mogelijk gevolg ontbinding van het onderhoudscontract.

6. Indien de gemeente opdrachtgever is, welke voorwaarden stelt de gemeente dan aan de aannemer? Hoe controleren gemeenten de uitvoering en welke sancties kunnen gemeenten opleggen? En zo ja, welke sanctie wordt dan opgelegd aan de aannemer? Hoe wordt dit tussen waterschap en gemeenten gecoördineerd?

Het onderhoud aan de secundaire watergangen in de gemeenten Den Haag, Delft, Vlaardingen en Schiedam is opgenomen in het integraal onderhoudscontract (zie antwoord 5) en kennen dus dezelfde onderhoudsvoorwaarden als bij de primaire watergangen (ecologische werkprotocollen en aanvullende bestek eisen).

De overige gemeenten stimuleren wij in het gebruik van de ecologische werkprotocollen en aanvullende bestek eisen ter voorkoming van vissterfte. Dat wordt ambtelijk gedaan maar ook is het geagendeerd op de bestuurlijke overleggen met deze gemeenten.

Deze overige gemeenten zijn onderhoudsplichtig en voeren zelf het onderhoud uit of houden zelf toezicht op het contract dat zij hebben gesloten met een aannemer. Delfland controleert jaarlijks (schouw) of het onderhoud is uitgevoerd.

In de schouw kijken we alleen naar de resultaatsverplichting met betrekking tot de waterkwantiteit. En niet naar de zorgplicht vanuit de Wet Natuurbescherming. Die taak ligt bij de provincie (zie verder bij antwoord 7.)

7. Is het zo dat het veroorzaken van vissterfte een strafbaar feit is onder de Natuurbeschermingswet (voorheen: Flora en Faunawet)? Welke aangrijpingspunten geeft dat aan Delfland om handhavend op te treden in geval van maaiboten? Als Delfland niet kan of mag handhaven, wie dan wel?

Vanuit de Wet Natuurbescherming heeft iedereen een zorgplicht om de natuur te beschermen. Vanuit deze zorgplicht is de Gedragscode van Waterschappen vastgesteld voor alle werkzaamheden van een waterschap. Op basis hiervan zijn de ecologische werkprotocollen opgesteld voor onder andere maaierwerkzaamheden. Deze hebben wij opgenomen in onze onderhoudscontracten. De provincie is het bevoegd gezag m.b.t. de Wet Natuurbescherming en handhaaft op de invulling van deze zorgplicht. Wij zijn zelfs nog verder gegaan door ook aanvullende bestek eisen op te nemen in de onderhoudscontracten.

Hoe de provincie omgaat met opdrachtgevers die deze ecologische werkprotocollen niet gebruiken, is bij ons niet bekend.

Wij zien er als waterkwaliteitsbeheerder op toe dat de waterkwaliteit niet in het geding komt (zorgplicht waterkwaliteit). Een enkele dode vis heeft daar nauwelijks invloed op. Zijn het er meerdere dan is er mogelijk wel een effect op de waterkwaliteit en zorgen wij dat deze opgeruimd worden (protocol verwijderen kadavers).

8. Naast de juridische verantwoordelijkheid is Delfland verantwoordelijk voor het behalen van de doelen van de KRW. Welke aangrijpingspunten geeft dat aan Delfland om handhavend op te treden in geval van vissterfte als gevolg van maaiboten? Als Delfland niet mag handhaven, wie dan wel?

Een incidentele vissterfte heeft geen noemenswaardig effect op het behalen van de KRW-doelen. De KRW an sich geeft geen aangrijpingspunt voor handhavend optreden.

Waar wij zelf opdrachtgever zijn van maaionderhoud treden wij bij vissterfte en/of het niet naleven van onze ecologische werkprotocollen op. Bij werkzaamheden in opdracht van andere overheden zoals een gemeente kan deze overheid als opdrachtgever optreden. Ook de provincie kan als toezichthouder op naleving van de Natuurwet optreden. Als een misstand herhaaldelijk voorkomt kan Delfland, vanuit de zorgplicht (waterkwaliteit) handhavend optreden richting degene die het werk uitvoert.

9. Het Algemeen Bestuur van Delfland geeft veel geld uit aan aanleg en onderhoud van natuurvriendelijke oevers. Ook gemeenten dragen hun steentje bij. Is het College het met ons eens dat de terugkerende incidenten met vissterfte en deze inspanningen van waterschap en gemeenten, het beoogde effect van nvo's, namelijk het versterking van de

biodiversiteit teniet doen? En dat daarmee de ecologische doelen van de KRW niet worden gehaald, met het risico bestaat van sancties uit Brussel?

De incidenten met vissterfte zijn zeker niet gewenst. Door gebruik te maken van ecologische werkprotocollen en aanvullende bestek eisen, wordt ecologische schade tijdens onderhoudswerkzaamheden zoveel als mogelijk beperkt. Jaarlijks worden de ecologische werkprotocollen in samenwerking met visstand beheercommissie (vbc) geëvalueerd en zo nodig aangepast.

De gevolgen van een incidentele vissterfte zijn van dien aard dat ze een verwaarloosbaar effect hebben op het behalen van de KRW-doelen.

Hans Middendorp, AWP Delfland

Annemiek Jenniskens, WaterNatuurlijk Delfland

Leon Hombergen, PvdA Delfland

Bart Simon, PvdD Delfland

Pieter-Jan Hofman, CU / SGP Delfland

Hans Schouffoer, categorie Natuur Delfland

Antwoorden

**Dit formulier richten aan de voorzitter van de Verenigde Vergadering van Delfland
phdaverveltdt@hhdelfland.nl met afschrift aan de griffier hfobler@hhdelfland.nl**

DMS nummer: 1428057 Datum en tijdstip ontvangst: 12 november 12.34 uur

Bijlagen: berichten van Facebook

Zondag 27 okt 2019

[redacted] en 45 anderen.

18 uur · 🌐

Je verwacht het niet hè?! Vorige week een post gedaan m.b.t. De jaarlijkse maaipartij d.m.v de maaiboot. Dit is het resultaat!!!! En ik heb het allemaal weer voorbij horen komen: "wij zien geen dode vis" " het zuurstof gehalte is gemeten" " na het maaien controleren wij goed" "wij houden ons aan de regels". Nou het is niet voor niks dat het werk stil gelegd is, helaas wel weer te laat. Wanneer gaat er nou eens iemand een besluit nemen om die maaiboot niet meer te gebruiken tenzij het ECHT niet anders kan en dus niet zoals hier in Tanthof waarin je bij 95% van de gevallen gewoon een kraan met korf kan gebruiken. Maar goed de volgende post over de boot is over een jaar vanaf nu en zal de zelfde inhoud hebben.....

Vrijdag 18 oktober 2019

18 oktober om 09:43 · 🌐

Gisteren toen ik die "boot" zag dacht ik het zal dit jaar toch wel goed gaan? Helaas helaas helaas dat ding ligt er nu al weer 2 dagen in. Gemaakte afspraken worden weer niet nagekomen en de eerste dode vis is alweer gezien. Alles gaat maar om een paar kut knaken. Dat wij in de toekomst gitzwarte en dode watergangen hebben maakt natuurlijk niet uit, want we zijn zo lekker goedkoop bezig en wij (gemeente, hoogheemraden etc etc) controleren toch niks. Die aannemers hebben gewoon vrijspel!! Ooh ja die vis op de foto leefde nog!!!. [REDACTED]

Graag delen en zoveel mogelijk verantwoordelijke erin raggen

18 okt 2019

Boos · Beantwoorden · 1 w

Schrijf een antwoord...

Boos · Beantwoorden · 1 w

Tanthof west

Leuk · Beantwoorden · 11 m

18 okt 2018

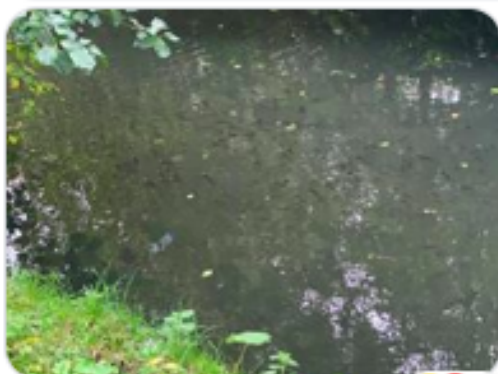
In Pijnacker helaas precies hetzelfde 😞
Boot met diepgang van 80 cm in een sloot waar het 80 cm
diep is, dat vraagt ook hier om problemen met het zuurstof
gehalte.

Boos · Beantwoorden · 1 w · Bewerkt

ook hier vandaag dit als
resultaat:

Boos · Beantwoorden · 1 w

dit geeft aan wat ik al jaren
roept. Dat lompe maaien met een boot kost ons elk jaar
het jongbroed van dat jaar. Hier hebben we misschien
geluk als het over leeft.

Boos · Beantwoorden · 1 w